

KUVAOHJELMALAUTAKUNNAN ASETTAMINEN

1 Asian tausta

Kuvaohjelmanlaki (710/2011) ja valtioneuvoston asetus kuvaohjelmanlautakunnasta (1030/2011) tulivat voimaan 1.1.2012.

Kuvaohjelmanlain 5 §:n mukaan kuvaohjelman saa pääsääntöisesti tarjota yleisölle vain, jos se on luokiteltu laissa säädetyllä tavalla ja siihen tai sen yhteyteen on tehty selvästi havaittava merkintä ikärajasta ja sisällöstä.

Kuvaohjelmat on luokiteltava siten, että niitä voidaan tarjota kaikenikäisille, tai ohjelmille tulee luokitella 7, 12, 16 tai 18 vuoden ikäraja. Luokittelu koskee kaiken tyyppisiä ohjelmia, toisin sanoen elokuvia, televisiosarjoja ja digitaalisia pelejä, sekä kaikkia kuvaohjelman tarjoamisen tapoja eli elokuvateatteriesityksiä, tallennelevitystä, televisiolähetyksiä ja internetissä saatavilla olevia tilausohjelma- ja videonjakoalustapalveluja.

Kuvaohjelman saa luokitella Kansallisen audiovisuaalisen instituutin (jäljempänä KAVI) hyväksymä ja kouluttama kuvaohjelmanluokittelija. Käytännössä luokittelijat ovat kuvaohjelma-alalla työskenteleviä henkilöitä. Lisäksi kuvaohjelman saa luokitella Kansallisen audiovisuaalisen instituutin palveluksessa oleva virkamies, jonka tehtäviin luokittelu kuuluu.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin mediakasvatus- ja kuvaohjelmanluokittelun vastuualue vastaa kuvaohjelmanlaisissa säädetyistä luokittelu- ja valvontatehtävistä sekä kuvaohjelmanluokittelijoiden kouluttamisesta.

Kuvaohjelmanlain 30 §:n 1 momentin mukaan kuvaohjelmanluokittelijan (KAVIn ulkopuolinen luokittelija) tekemään luokittelupäätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen vaatia oikaisua Kansalliselta audiovisuaaliselta instituutilta.

Kuvaohjelmanlain 30 §:n 2 momentin mukaan kuvaohjelmanlautakuntaan valittamalla saadaan hakea muutosta sekä edellä mainitusta oikaisuvaatimuksesta Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tekemään päätökseen että Kansallisen audiovisuaalisen instituutin itse tekemään kuvaohjelman luokittelupäätökseen.

Kuvaohjelmanlautakunnasta säädetään kuvaohjelmanlain 32 §:ssä. Pykälä sisältää säännökset kuvaohjelmanlautakunnan kokoonpanosta, esteellisyydestä ja tuomarinvakuutuksesta, pätevyysvaatimuksista sekä lautakunnan päätösvaltaisuudesta.

Kuvaohjelmanlautakunnan kokoonpano toimikaudella 1.4.2021 - 31.3.2024 on ollut seuraava (sulkeissa henkilökohtainen varajäsen):

puheenjohtaja: oikeustieteen kandidaatti, neuvotteleva virkamies Tuula Lybeck

varapuheenjohtaja: oikeustieteen kandidaatti, hallitusneuvos Joni Hiitola

jäsenet:

lääketieteen lisensiaatti, lastenpsykiatrian erikoislääkäri Maria Peltola
(lääketieteen tohtori Riikka Riihonen)

kasvatustieteen tohtori Reijo Kupiainen (filosofian tohtori Heta Mulari)
yhteiskuntatieteiden tohtori Satu Valkonen (filosofian maisteri, äidinkielen
opettaja Minna Hautaniemi)

filosofian tohtori, tutkija Jaakko Seppälä (filosofian tohtori, arkistonjohtaja
Outi Hupaniittu)

2 Ehdotus

Kuvaohjelmalautakunta asetettaisiin kuvaohjelmalain 32 §:n 1 momentin nojalla. Säännöksen mukaan kuvaohjelmalautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä neljä muuta jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Valtioneuvosto määrää jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan sihteerinä toimii Kansallisen audiovisuaalisen instituutin määräämä virkamies.

Kuvaohjelmalain 32 §:n 3 momentin mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla oikeustieteen ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita. Muista jäsenistä ja varajäsenistä tulee osan olla perehtyneitä lasten kehitystä koskeviin kysymyksiin ja osan kuvalliseen viestintään.

Ehdotetaan, että valtioneuvosto asettaisi kuvaohjelmalautakunnan toimikaudelle 1.4.2024—31.3.2027 seuraavasti (sulkeissa henkilökohtainen varajäsen):

puheenjohtaja: oikeustieteen kandidaatti, hankejohtaja Tuula Lybeck
varapuheenjohtaja: oikeustieteen kandidaatti, hallitusneuvos Joni Hiitola

jäsenet:

lääketieteen lisensiaatti, lastenpsykiatrian erikoislääkäri Janna Manninen
(lääketieteen tohtori Riikka Riihonen)

kasvatustieteen tohtori Reijo Kupiainen (filosofian tohtori Heta Mulari)
yhteiskuntatieteiden tohtori Satu Valkonen (filosofian maisteri,
mediakasvatuksen erityisasiantuntija Marjo Kovanen)

filosofian tohtori, tutkija Jaakko Seppälä (filosofian tohtori, arkistonjohtaja
Outi Hupaniittu)

Ehdotuksen mukaisessa uudessa kuvaohjelmalautakunnassa olisi yksi uusi lapsen kehitykseen perehtynyt varsinainen jäsen ja yksi uusi mediakasvatukseen perehtynyt varajäsen aiempien jäsenten jäädessä omasta toiveestaan pois. Lääketieteen lisensiaatti, lastenpsykiatrian erikoislääkäri Maria Peltolan tilalle varsinaiseksi jäseneksi esitetään lääketieteen lisensiaatti, lastenpsykiatrian erikoislääkäri Janna Mannista ja filosofian maisteri, äidinkielen opettaja Minna Hautaniemen tilalle varajäseneksi esitetään filosofian maisteri, mediakasvatuksen erityisasiantuntija Marjo Kovasta.

Lastenpsykiatriana vuodesta 2004 työskennellyt Janna Manninen (ent. Rantala) on myös psykoterapeutti ja työnohjaaja, joka kirjoittaa ja kouluttaa lapsiin, nuoriin,

perheisiin ja parisuhteeseen liittyvistä teemoista. Manninen oli myös opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman Kuvaohjelman uudistamista valmistelleen työryhmän jäsen vuosina 2021-2023.

Marjo Kovanen toimii Koulukino ry:ssä elokuva- ja mediakasvatuksen erityisasiantuntijana ja valmistelee väitöskirjaa lastenelokuvan kauhuelementtien suhteesta elokuvakasvatukseen Tampereen yliopistossa. Toimielimen asiantuntijuus ja sen jatkuvuus on siten hyvin turvattu.

3 Vaikutukset

Suomessa yleisölle tarjottavat kuvaohjelmat on ilmoitettava KAVIn ylläpitämään julkiseen kuvaohjelmanuetteloon. Sitä ennen kuvaohjelma on luokiteltava kuvaohjelman säännösten mukaisesti.

Kuvaohjelmia rekisteröitiin vuonna 2023 yhteensä 10 325 kpl. KAVIn omat luokittelijat luokittelivat näistä 243 ohjelmaa, joka on 2,4% kaikista luokitelluista. KAVIn ulkopuolisten kuvaohjelmanluokittelijoiden luokittelupäätöksistä tehtiin yksi oikaisupyyntö vuonna 2023. KAVIn tekemistä päätöksistä ei ole tehty yhtään valitusta kuvaohjelmanlautakuntaan vuosina 2020- 2023, eikä lautakunta ole siten kokoontunut kertaakaan.

Lautakunnan jäsenten palkkioiden perusteet vahvistaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Palkkiot maksetaan Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenoista. Lautakunnan toimistotehtävät hoidetaan Kansallisessa audiovisuaalisessa instituutissa.

4 Asian valmistelu

Kuvaohjelmanlautakunnan asettaminen on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä virkatyönä.